

Participatie en versnelling Omgevingswet

Prof. mr.dr. M.N. Boeve

Plan

- Participatie onder de Omgevingswet; omschrijving en doelen
- Vroegtijdige Participatie: verplichtingen Omgevingswet
 - Participatie georganiseerd door bestuursorgaan
 - Participatie georganiseerd door aanvrager (initiatiefnemer)
- Worden doelen bereikt?

Participatie Omgevingswet: omschrijving en doel

- **Participatieve aanpak:** “het in een vroegtijdig stadium betrekken van belanghebbenden (burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden) bij het proces van de besluitvorming over een project of activiteit “ (o.a. begrippenlijst MvT Ow en NvT OB, p. 133)
- Voorstel (ontwerp) wet versterking regie volkshuisvesting toevoegen definitie ‘participatie’ in Omgevingswet weer geschrapt
- **Ruim:** zowel participatie formele besluitvormingsprocedure, als ‘vroegtijdige’ participatie
- **Doel:** 1) de kwaliteit en 2) de snelheid van de besluitvorming te vergroten en 3) meer draagvlak te creëren voor de uiteindelijk te nemen besluiten.

Vroegtijdige participatie: verplichtingen

Omgevingswet

Algemeen uitgangspunt: in Omgevingswet geen eisen gesteld aan vorm van het participatieproces

- **Bij kennisgeving** voornemen vaststellen omgevingsplan en projectbesluit
 - *Aangeven hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties, bestuursorganen worden betrokken*
- **Motiveringsplicht** vroegtijdige publieksparticipatie, omgevingsvisie, programma, omgevingsverordening, waterschapsverordening, omgevingsplan, projectbesluit
 - *Hoe betrokken + resultaten*
 - Decentrale overheden verplicht om participatiebeleid vast te stellen
 - relatie met participatieverordening (wet versterking participatie op decentraal niveau)

Vroegtijdige participatie: verplichtingen

Omgevingswet

- Nieuw: aanvraagvereiste omgevingsvergunning (16.55 lid 6 Ow, art. 7.4 Omgevingsregeling)
- In beginsel is vroegtijdige participatie niet verplicht
 - Aanvrager geeft aan: Of, en zo ja, hoe en wat de resultaten zijn
- Uitzondering: gemeenteraad kan gevallen van activiteiten aanwijzen waarbij participatie verplicht is bij aanvraag BOPA (art. 16.55 lid 7 Ow)

Praktijk aanwijzing verplichte participatie BOPA

- Ter toelichting:
 - Bindend adviesrecht gemeenteraad
 - Hoofdregel: reguliere procedure, bevoegd gezag kan uitgebreide voorbereidingsprocedure van toepassing verklaren bij bopa (16.65 lid 1 Ow)
 - Op verzoek of met instemming aanvrager
 - Activiteit heeft (of kan hebben) aanzienlijke gevolgen voor de fysieke leefomgeving en naar verwachting bedenkingen door verschillende belanghebbenden

Praktijk aanwijzing verplichte participatie

Bopa

Grofweg 4 categorieën:

- 1) Bij *alle* buitenplanse omgevingsplanactiviteiten
- 2) Alle buitenplanse omgevingsplanactiviteiten waarop *afd. 3.4* op van toepassing is verklaard
- 3) Alle buitenplanse omgevingsplanactiviteiten waarbij gemeenteraad *bindend adviesrecht* heeft
- 4) Bij *specifieke aangewezen gevallen* van buitenplanse omgevingsplanactiviteiten
(bijv. toevoegen of bouwen van 1 of meer woningen, bepaalde veranderingen bedrijvigheid, oprichten antenne-installatie etc.)

Participatie omgevingsvergunning

Sturen op de vormgeving van het participatieproces?

- Aanvraagvereiste in art. 7.4 Omgevingsregeling *uitputtend* geregeld
- Geen aanvullende eisen, wel faciliteren, stimuleren (handreikingen ed)
- Kan de gemeenteraad sturen via bindend adviesrecht?

Participatie omgevingsvergunning: (on)voldoende?

- Geen of onvoldoende participatie: omgevingsvergunning buiten behandeling laten (4:5 lid 1 Awb)
- “neemt aan dat in die gevallen dat participatie verplicht is gesteld de participatie **wel enige betekenis** moet hebben. Anders zou het verplicht stellen van participatie weinig zinvol zijn. Het hangt vervolgens af van de **aard van het project en de impact op de omgeving wat er in redelijkheid aan participatie gedaan moet worden**. Het is in eerste instantie aan het college om te beoordelen of de initiatiefnemer in redelijkheid heeft kunnen volstaan met de verrichte participatie.” Vz. RB Gelderland 11 april 2024, ECLI:NL:RBGEL:2024:2126

Beter, sneller, meer draagvlak?

- Te vrijblijvend?
- Juridisering?
- Draagvlak: inspanningsverplichting
 - “Burgerparticipatie zoals dat in de Omgevingswet is vormgegeven kan het draagvlak bij de burger zeker vergroten, maar is geen resultaatsverplichting op een voor alle partijen aanvaardbare beslissing.” Vz RB Noord Holland, 5 maart 2024, ECLI:NL:RBNHO:2024:3117
 - “Verder wordt nog opgemerkt dat met participatie (zoals het houden van een informatieavond) niet wordt beoogd om unanieme steun of draagvlak onder alle omwonenden te verkrijgen” Vz. RB Gelderland 11 april 2024, ECLI:NL:RBGEL:2024:2126